

מחקרים בשפות שמיות, מקרא ומדעי היהדות מוגשים לראובן שמחה שטיינר

עורכים:

אהרן קולר, מרדכי כהן, עדינה מושבי

הוצאת הספרים של ישיבה יוניברסיטי
ע"ש מיכאל שרף

מוסד ביאליק • ירושלים

עריכת הלשון: מילי נאור־קאופמן
הפקה: גאולה כהן

הספר יוצא לאור בסיוע

מסת"ב 978-965-536-277-0 ISBN

©

כל הזכויות שמורות למוסד ביאליק • ירושלים, תש"ף
סדר ועימוד: יהודית שטרנברג; אירית נחום
לוחות והדפסה: ... ירושלים

Copyright by the Bialik Institute, Jerusalem 2020

www.bialik-publishing.co.il

Printed in Israel

תוכן העניינים

שפות שמיות ולשון המקרא

סיריל אסלנוב:

- 9 ביטויים אפשריים של מגעים קדומים בין החתית לשפות שמיות
עדה ירדני:
- 22 דיון בשלוש סוגיות בתעודות משפטיות מנחל חבר
חיים כהן:
- 42 פירושים מבריקים של ראב"ע לבעיות לשוניות בתורה לאור הפילולוגיה
המקראית בת זמננו – חלק א (בר' ד, יג; בר' יד, י)
משה בר-אשר:
- 56 ההיגד 'ה' איש מלְחָמָה' וגלגוליו במרוצת הדורות

מחקרי מקרא

יצחק ברגר:

- 71 מרדכי ו'מר דרור': על נוכחותו של ה' במגילת אסתר
שרה יפת:
- 76 ושוב: מיהו 'דריוש הפרסי' (נחמיה יב, כב)?

ספרות חז"ל וימי הביניים

אהרון דותן:

- 93 מסורה עתיקה על סכום הפסוקים במקרא
ישעיהו מאורי:
- 101 היושרה הפרשנית של ר' אברהם בקראט ב'ספר זכרון'
שמחה עמנואל:
- 109 חידושי לשון בפרשנות הפיוט בימי הביניים: מקרה לדוגמה
יהושע בלאו ויוסף יהלום:
- 130 יהודה הלוי על הלשון העברית: תרגום מוער של החלק האחרון
של המאמר השני בכוזרי (סעיפים עו-פא)

- אפרים קנרפוגל:
158 גישות לנבואה בפרשנות צפון צרפת ואשכנז בימי הביניים
- שמא יהודה פרידמן:
176 "הוציאו לי כתובת אמותיכם": מעשה הלל הזקן ובני אלכסנדריא
ודרישת 'לשון הדיוט'
- מרדכי יהודה שטיינר:
256 מגדף, עובד עבודה זרה, ועובר עבירות בשאט נפש במשנתו
של הרמב"ם ז"ל

Semitic, Biblical, and Jewish Studies

in Honor of Richard C. Steiner

edited by

Aaron J. Koller, Mordechai Z. Cohen and Adina Moshavi

The Bialik Institute, Jerusalem

Michael Scharf Yeshiva University Press

Copyediting: Shirley Zauer
Production: Geula Cohen

The book is published with the support of

ISBN 972-965-536-277-0

©

Copyright by the Bialik Institute, Jerusalem and Yeshiva University, New York 2020

Typesetting: Judith Sternberg; Irit Nachum

Plates and Printing:

www.bialik-publishing.co.il

www.yu.edu

Printed in Israel

Table of Contents

Richard Steiner: An Appreciation 7*

List of Publications 15*

Semitic and Near Eastern Studies

Shalom E. Holtz

Preliminary Observations on Trial Procedure in the Al-Yaḥūdu Texts 27*

Robert K. Ritner

The Supposed Earliest Hieroglyphic Mention of Israel (Berlin ÄM 21687): A Refutation 38*

John Huehnergard

Of People and Tongues: Semitic **nis-* and **lisān-* 54*

Simon Hopkins

Alif maqṣūra, final *imāla*, and pre-Classical Arabic 72*

Leonid Kogan

Studies in Comparative Semitic Lexicography 87*

Maria Giulia Amadasi Guzzo

The Kingdom of Idalion according to Epigraphic Sources 114*

Biblical Language and Other Biblical Studies

Adina Moshavi

How *Have* the Mighty Fallen? On Supposedly Exclamative הַיָּאֵל and הַיָּכֶה in Biblical Hebrew 147*

Aaron Koller

Tree and Wood, Polysemy and Vagueness: Detangling the Branches of the Hebrew Word עֵץ 164*

Malcah Yaeger-Dror

Prolegomenon to a Study of Biblical Prosody 182*

Edward L. Greenstein
The Heart as an Organ of Speech in Biblical Hebrew 206*

Jan Joosten
A Pseudo-Classicism in Esther 219*

W. Randall Garr
Hebrew Causative Morphology 234*

Geoffrey Khan
Remarks on the Pronunciation of *Dageš* in the Tiberian Reading
Tradition of Biblical Hebrew 252*

Hugh G. M. Williamson
Bewitching Problems in Isaiah 8:19–20 272*

James C. VanderKam
Making Text-Critical Decisions in Jubilees 2 289*

Rabbinic Literature and Medieval Studies

Mordechai Z. Cohen
‘The Firmly Established Text’: On Maimonides’ Expression *al-naṣṣ
al-muḥkam* in His Introduction to the Mishnah 309*

Aaron D. Rubin
Judeo-Italian Biblical Glossaries: The Book of Haggai 334*

Shnayer Z. Leiman
The Claim of the Boethusians: A Note on the Plain Sense of
M. Menahot 10:3 361*

Haggai Ben-Shammai
Text and Context in Saadya’s Bible Translations 377*

Jeffrey H. Tigay
The Literary and Exegetical Significance of Some Differences
between the *Parashâ* and Chapter Divisions 395*

Aharon Maman
On the Trail of Ibn Quraysh’s Lost Book, *Sefer Av vaEm* 423*